

LSSAVI/9201/2022

**Sivistyslautakunnan selvitys Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle
kanteluasiassa (LSSAVI/9201/2022)**

- 1. Järjestetäänkö Lempäälän kunnassa kaikille 7. vuosiluokan oppilaille pakollisena koulu yhteisötaidon opetusta? Jos järjestetään, millä perusteella opetus on pakollista?**

OTE PÖYTÄKIRJASTA
Sivistyslautakunta § 52 18.05.2021

Vuosiluokan 7 Lempäälä-tunnin opetussuunnitelman uudistaminen

”Lempäälän kunnan tuntijaossa on vuosiluokalla 7 yksi vuosiviikkotunti nimetty Lempäälä-tunniksi ja sitä on toteutettu Hakkarin koulussa luokanvalvojan tuntina ja Sääksjärven kouluissa osana valinnaisia aineita. Kunnan kolmannen yläkoulun toiminnan käynnistyessä 1.8.2021 on tarkoituksenmukaista muokata opetussuunnitelmaa siten, että resurssin käyttö on tavoitteellista ja yhdenvertaista.

Yläkoulujen rehtorit ovat yhdessä opetuspäällikön sekä koulujen henkilöstön ja erityisytöntekijöiden kanssa analysoineet ja keskustelleet resurssin tarkoituksenmukaisesta käytöstä. Tietopohjan ja keskusteluiden kautta syntyi yksimielinen käsitys, että luomalla lisää aikaa oppilaiden ja opettajan kohtaamiselle sekä vahvistamalla erityisesti opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja luodaan oppilaille tärkeitä taitoja ja parannetaan sekä hyvinvointia että oppimista. Tämän perusteella esitetään, että Lempäälä-tunti muutetaan koulu yhteisötaidoksi.”

Lempäälän sivistyslautakunta on katsonut, että koulu yhteisötaitotuntien sisällöt ovat tärkeitä nimenomaan ala- ja yläkoulun siirtymävaiheen oppilaille. Yläkouluun siirtyminen ja uudet opettajat, oppilasryhmät sekä oppiaineet saattavat aiheuttaa haasteita koulun aloitukseen. Koulu yhteisötaitotunnit ovat tärkeitä yläkoululaisten yhteisöllisyyden ja osallisuustaitojen sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetuksen järjestäjä on katsonut tarpeelliseksi, että koulu yhteisötaitotunnit kohdentuvat kaikille 7. vuosiluokan oppilaille. Tämä on vahvistettu Lempäälän kunnan vahvistetussa tuntijaossa (liite 1).

- 2. Kuinka paljon koulu yhteisötaidon opetusta järjestetään 7. vuosiluokan aikana?**

Koulu yhteisötaitotunteja on yksi vuosiviikkotunti yläkoulun 7. vuosiluokkien oppilaille.

3. Mitkä ovat opetuksen tavoitteet ja sisältö? Poikkeavatko ne terveystiedon tavoitteista ja sisällöistä?

Opetuksen tavoitteet ja sisällöt kuvataan kouluyhteisötaitotuntien paikallisessa opetussuunnitelmassa (liite 2).

Tavoitteet:

- Opiskelu- ja koulunkäyntivalmiuksien ja -taitojen vahvistaminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen
- Ryhmäytymistaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen vahvistaminen
- Psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen turvallisuuden vahvistaminen

Sisällöt

- Oman koulun ja luokan pelisääntöihin tutustuminen ja laatiminen
Yksilö osana luokkayhteisöä ja kouluyhteisöä
- Ryhmäytymisharjoitukset
- Tunnetaitojen harjoittelu. Tunteiden tunnistaminen itsessä ja toisissa, tunteiden nimeäminen, ilmaiseminen, itsesäätely ja hillintä
- Harjoitellaan hyvää ja ystävällistä käytöstä ja pohditaan sen merkitystä koulun arjessa
- Itsetuntemuksen harjoittelu. Omat vahvuudet ja kehittämistarpeet, arvostus
- Kaveritaitojen harjoittelu. Kuunteleminen ja keskusteleminen, kysyminen ja avun pyytäminen, mukaan meneminen ja ottaminen, positiivisen palautteen antaminen, jakaminen ja empatiataidot
- Konflikteista ja ristiriitatilanteista selviytymisen taidot: neuvottelutaidot, riidan ennaltaehkäisy, ristiriitatilanteessa toiminen, riidan ratkaisemisen taidot, rauhoittuminen ja ennaltaehkäisy
- Tieto- ja viestintätekniisten taitojen harjoittelu
- Tutustutaan eri oppiaineiden opiskelussa tarvittaviin työskentelytaitoihin ja harjoitellaan erilaisten työtapojen käyttämistä opiskelussa
- Harjoitellaan turvalliseen elämään liittyviä taitoja, kuten liikenneturvallisuus, turvallinen toiminta tietoverkoissa ja sosiaalisessa mediassa, ensiapu ja alkusammutustaidot sekä oman tilan ja kosketuksen rajaamisen taidot

Arviointi

- Oppiaineen laajuus 1 vvt
- Arvioidaan hyväksytty – hylätty

Jokainen opettaja on jokaisena koulupäivänä sekä kasvattaja että oppilaiden opiskelun ohjaaja

Koulu yhteisötaitotuntien sisällöt käsittelevät aiheita, joita ei voida osoittaa pelkästään yhden oppiaineen aiheiksi. Valmisteluvaiheessa kaikille 7.luokkalaisille yhteistä koulu yhteisötaitotuntia käsiteltiin "kansalaistaitona".

Jokainen opettaja on jokaisena koulupäivänä sekä kasvattaja että oppilaiden opiskelun ohjaaja. Lähtökohtaisesti koulu yhteisötaitojen opettaminen kuuluu jokaisen opettajan virkatehtävään.

Koulu yhteisötaitotuntien oppisisällöt ovat osa valtakunnallisen opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen taitoja. Päämääränä on edistää oppilaiden hyvinvointia. Lukujärjestysteknisesti mahdollistetaan kohtaaminen arjessa yhdessä luokanvalvojan sekä oman luokan kanssa. Tavoitteena on luokan oppilaiden ja luokanvalvojan vuorovaikutuksen edistäminen sekä ryhmäytyminen.

Koulu yhteisötaitotunneilla aiheita ja ilmiöitä tarkastellaan arjen sujuvuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden näkökulmasta. Oppitunneilla ei opeteta terveystietoa oppiaineena.

4. Toimivatko opettajina koulu yhteisötaitotunneilla kunkin opetusryhmän luokanvalvojat? Millä perusteella heidän katsotaan olevan kelpoisia antamaan opetuksen koulu yhteisötaidossa opetussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja sisällön mukaisesti?

Kyllä. Luokanvalvojan tehtävänä on OVTES:n (liite 3) mukaan huolehtia hänelle määrätyn luokan oppilaiden kasvatuksellisista asioista. Aineenopettajalla on tutkintoonsa liittyvien pedagogisten opintojen kautta valmiudet tukea yleisten taitojen (työskentely-, tunne- ja vuorovaikutustaidot) ja muiden laaja-alaiseen osaamiseen liittyvien taitojen oppimista. Koulu yhteisötaitotuntien kautta luokanvalvojalle tulee oma valvontaluokka luontevasti tutuksi. Tunnit edistävät luottamuksellisten suhteiden aikaansaamista luokan oppilaiden kanssa.

Todettakoon, että Lempäälän kunta ja kunnan kaikki yläkoulut ovat mukana Sitouttava koulu yhteisö-pilottihankkeessa Pirkanmaalla, jonka tarkoituksena on auttaa luokanvalvojia ymmärtämään oman roolinsa tärkeys nuoren elämässä yläkoulun aikana ja lisäämään työkaluja oman toimijuuden vahvistamiseksi.

Koulu yhteisötaitotuntien osalta yhteistyötä on tehty lisäksi OAJ:n Lempäälän paikallisyhdistyksen kanssa.

5. Toteutuuko sivistyslautakunnan käsityksen mukaan oppilaiden oikeus saada opetussuunnitelman mukaista koulu yhteisötaidon opetusta yhdenvertaisesti? Jos toteutuu, millä perusteilla lautakunta katsoo oikeuden toteutuvan yhdenvertaisesti?

Sivistyslautakunta katsoo, että oppilaiden oikeus saada opetussuunnitelman mukaista koulu yhteisötaidon opetusta yhdenvertaisesti toteutuu edellä selostetun perusteella.

Sivistyslautakunta 11.10.2022 § 96

Lempäälässä 11.10.2022